

Marija Dukić

POLA CIGARETE I GUTLJAJ KAVE

Krupan, bradat muškarac korača praznom katedralom: ništa se ne čuje osim gukanja golubova i grlica na krovu i njegovih ujednačenih koraka. Teško diše. Na njemu je raskopčan crni kaput, zgužvana bijela košulja, uske hlače uvučene u vojničke čizme, ulaštene, kožne, koje mu držanju daju okrutnost, a koracima više zvuka.

Da nije prerano za prvu misu, dalo bi se pretpostaviti da je vjernik: ima nečeg duhovnog u njegovoj gordosti dok prilazi oltaru.

Da nije tetovaže na nadlanci, dalo bi se pretpostaviti da je vojnik: ima nečeg strogog i svečanog u njegovom držanju dok prinosi desnoj svijeći na oltaru par puta presavijen papir, koji se prvo zacrni, a potom naglo plane. Drži ga dok gotovo sasvim ne izgori, tinjajući komadi padaju na mramorni pod, a on stavlja opečene prste u usta, kosa mu pada na čelo – njegovo tvrdo lice za trenutak se poremeti nečim kompleksnijim od tjelesne boli – i izlazi jednako odlučno kao što je ušao. Briše opečene prste o košulju, ostavljajući crni trag na prsima. Nakon par sekundi odzvanjanja njegovih čizama po trgu, vrata se muklo zalupe.

* * *

Skoro dva mjeseca ranije

– Jebeni Šibenik. – uzdahne Sonja.

– Znam. Bili smo.

– Ne znaš. Ima li ičeg osim onog... na rivi...

– Azimuta?

– E. Ima li išta osim Azimuta tamo, pička mu materina?

– Jebiga sad. Dva miseca. Priživimo.

– Krepaćemo od dosade ka i prošli put, a prošli je put bar bilo lito.

– Napravićemo šta i lokalni.

– Šta?

– Ić na cajke. Postat alkoholičari.

Nasmije se preko volje. Pljesnem je po ramenu. Vrati mi šakom. Otkližem na uredskoj stolici unatrag i odlete joj noge koje je dignula na moj naslon za ruke. Nakon što joj zlatne tenisice zveknu o pod, pokaže mi oba srednja prsta. Kolegica i patnica po diplomi restauracije kamena i bečarenju, Sonja vječito pravi drame kad idemo raditi u bilo koji grad ili mjesto u kojem joj noćni život nije po ukusu, što će reći često. Onda od dosade stvori neku romansicu, što joj s njenim izgledom i nije teško, pa proživljava raskid po odlasku iz vukojebine. Raskid uglavnom bude tek prozirna izlika za još alkohola, a ona se brzo oporavi u nekom novom ili starom naručju. Prijatelji smo petnaest godina, od faksa. Dobro radi i dobar je čovjek, što je dovoljno teško naći istodobno da joj svašta toleriram.

Već smo u ponedjeljak u katedrali. Zasad bez lokalnih restauratora. Sonja je nervozna jer ju je pop zamolio da isključi miks Blondie i Billyja Idola koji je diskretno – njene riječi, ne moje – puštala s mini zvučnika. Svaki put povlači argument da nema nikog, ali popovi su neumoljivi. Pizdi ispod glasa dok ja sjedim na skeli i gledam u praznu katedralu.

– Vice! Pokreni se, jebote.

– Treba mi kava, Blondie. Oš ti jednu?

– Jel ti se da sić?

– Da.

Silazim niza skele, još mamuran od jučerašnje oproštajne, i izlazim do Vijećnice. Dok mi konobar pravi kave, stojim na ulazu i kroz masne sunčane naočale gledam golubove i mačku koja ih vreba. Rano je. Trg je pust. Vidim samo časnu u prolazu. Nekako se ne kreće kao časna. Pre... Nadrkano? Odlučno? Ne mogu definirati što mi u njenom stavu nije časnasto, pa odustajem. Plaćam i izlazim.

Vraćam se u crkvu. Dok mi se oči privikavaju na mrak, shvaćam da Sonja i ja više nismo sami. U prvom redu kleči ona časna. Prolazim sasvim blizu, osvrnem se i pogledam je poprilično besramno: oko četrdeset, sitne borice oko očiju, lice ovalno, usne pune, oči svijetle i jasne. Blijeda je i pjegava, ali joj to nekako stoji. Ili mi se samo čini blijeda i pjegava jer sam navikao na žene koje se šminkaju. Uzvratim joj pogled, a zatim ga obori i nastavlja moliti. Dok se penjem po skelama balansirajući kave jednu na drugoj, nekako se nadam da me vidi. Kad me je pogledala onako odozdo, okupana svjetlošću, sjetio sam se neke davne curice iz srednje za kojom sam patio. Curica je u međuvremenu propala od droge, komune i troje djece, ali časna je... Prekrasna, ukratko. Tijelo joj nisam uspio vidjeti, ali drži se kao da je zgodna.

– Idiote.

– Šta?

– Stojiš tu s kavama i buljiš u porno časnu, jebote. Dodaj kavu.

– Tiše! – sikćem.

– Šta tiše? Misliš da ne zna kako izgleda?

– Daj, stvarno. Jebate. Tiše. Malo poštovanja.

Sonja se prekriži, pantomimom predočava molitvu, napući usnice, a onda drka svoj zamišljeni zračni kurac i cereka se. Demonstrativno okrećem leđa. Gurne me tenisicom u koljeno. Prolijevam kavu klecnuvši i opsujem Gospu. Opet se prekriži, ovaj put zgroženo. Pjevuši *Dancing With Myself* s podignutim kutem usne. Kad je pogledam, drka zrak. Ignoriram je dok ne prošapće.

– Pst. Pederu. Ode ti porno časna.

Časna izlazi. Sonja je gleda podignutih obrva. Tiho zvižne kroz zube.

– Ne kreće se kao djevica, ako smim primijetiti.

– Znam.

– I?

– Šta i?

– Očeš je prcniti?

– Časna je.

– Pa baš zato. Neko tvog kalibra, više nisu obične ženske dovoljne. Tribaš trofej. Mislim, alo – časna. I to ovakva. Ako to nije trofejčuga...

Namigne mi i okrene se. Gotovo šutke odradimo naredne sate. Kad je pogledam, Sonja mi mrtva ozbiljna pokaže glavom prema prvom redu klupa. Pogledam tolikom brzinom da ona zlobnim smijehom potjera grlice s obližnjeg prozora.

– Glupačo.

– Pogleda si.

– Stvarno si koza.

– Možda porno časna opet dođe ujutro.

– Prekini je tako zvat.

– Seksi časna?

– Prekini.

– Na kolinima?

– Kako si naporna, u pičku materinu. Ka da smo u osnovnoj.

– Nemam ja simpatiju u mantiji, nego ti.

- Habitu. Nije mi simpatija.
- Hobitu. Je.
- Nije.
- Je.
- Odjebi.

Sutradan sam dovoljno jadan da odem po kave u isti sat. Časne nema. Ne gubim trg iz vidokruga čekajući kave, ali nema je. Kad se popnem na skelu, Sonja pjevuši pjesmicu na melodiju teme Batmana. Tekst je *pornočasnapornočasna* i ne mogu se ne smijati njenom idiotizmu. Pričamo o šansama da kresnem porno časnu i slažemo se da su manje od mog kurca – Sonjine riječi, ne moje. Taman kad smo prestali sa zajebavanjem i počeli s radom, vrata potmulo zaškripe i shvatim da ne dišem. Na ulazu osvane neka bakica.

- Porno baba?
- Molin te, očeš odjebat više.
- Ajde, ne tuj. Doće ti seksi švorica.
- Protrlja mi rame sućutno. Za par sekundi oglasi se opet, jedva čujno.
- Ko je vidovit?

Gledamo se. Gledamo dolje. Časna sjeda u prvi red. Sonja mi histerično gestikulira da siđem. Elegantno veranje po skelama je moj forte, vještina koju sam svladao dugotrajnom praksom i ponosan sam na sebe. Silazim spretno, do samog kraja uspijevam biti prilično graciozan za ovolikog muškarca, ali – naravno – uspijem skoro rasuti mozak o donju prečku skele. Srećom, časna nije vidjela kako gubim dostojanstvo. U prolazu kimnem, a ona me izignorira. Izlazim po još dvije kave čisto da se nečim zabavim.

Kad se vratim, nema je. Toliko sam vidno razočaran da mi se Sonja ne ruga, već me cmokne u čelo i utješno mi promrsi kosu.

Provodim naredne dane javljajući se misterioznoj časnoj sestri bez riječi i uporno. Četvrtog mi dana napokon kimne, na što Sonja reagira pjevušeći sa skele – bez riječi, čak ni ona nije toliko abnormalna da to otpjeva – *svršit ću s vrha katedrale*. Za trenutak mi se učini da časna pokušava prigušiti smijeh.

Peti se dan dogodi nešto što nisam očekivao ni u najluđem snu: kad siđem, časna se nasmiješi. Pokušavam sam sa sobom riješiti otkad sam toliki bijednik da me najobičniji pristojni smiješak od nepoznate žene veseli, i to me pitanje obuzima ostatak dana. Tako bude večer, pa jutro.

Dan šesti. Ujutro motam prvu cigaretu pred ulazom; kad čujem meko, promuklo *dobro jutro*, apsolutno mi sve poispada po njenom crnom habitu. Upaljač, filteri, duhan, sve. Kupim i mucam.

- Skužajte. Jesam sve po... Kako sam smotan, prestrašno. Pardon.

Podignem pogled, a časna me zabavljeno promatra. Po habitu su joj mrvice duhana. Ne usuđujem se otresti ih, saginje se nad mene i radi to sama. Na usnama joj je izraz koji instantno procjenjujem kao podrugljiv, što me omete. Nisam navikao na takve izraze kod časnih.

- Da sam znala da će vas obični pozdrav tako prepasti, ne bih vas bila pozdravila.
- Ma nije... Nisan se pripa, nego vas nisam skonta uopće. Mislím, samo ste se stvorili.
- Bilokacija je rezervirana za dečke u katolika. Zlatko Sudac i tako to.

Toliko ne očekujem ovu šalu da se, čučajući i skupljajući sastojke za motanje, popljuckam od smijeha. Malo i po njoj. Vidim da me vidjela. Suspreže smijeh.

- Jeste skupili sve?
- Jesam. Skužajte.
- Nema veze.
- Vidimo se?
- Vidimo se.

– Hvaljen Isus?

Ustajem. Iste smo visine. Promatra me kao potpunog kretena. Pravo u oči.

– Mislim, jel se to kaže kao dobar dan ili može i za doviđenja?

– Može i doviđenja.

– Doviđenja.

– I građanka sam, ne samo časna sestra, pa igra i civilni pozdrav.

– Aha. Okej. Doviđenja, gospođo... Časna.

– Gospođo časna?

– Mislim, ne. Gospođo. Ili časna. Ne oboje. Sestro. Ne znam.

Oči su joj gotovo bez zjenica na jutarnjem suncu. Smije mi se kao kretenu. Kreten sam.

– Klara.

– Kao klarisa?

– Vi pokušavate ispasti glupi ili je slučajno?

– Ne. Mislim, znam da klarise budu zatvorene.

Više ne znam što ću sa sobom i prasnem u smijeh. Ona mi se priključuje i čudi me kako se zvonko, neobuzdano smije.

– Franjevka.

– Aha. Nije Franka? Franja?

– Ne, nije. Klara.

Vice. Drago mi je. Jel se rukujemo, šta? Ne znam bonton. Mislim, znam, ali ne znam sa časnama.

– Nisam u radikalnom islamu, smijem se rukovati s muškarcem.

Ispadam glupan takvim tempom da želim prekinuti razgovor. Kao da to vidi, Klara ispušta moju ruku iz čvrstog stiska.

– Žurim. Vidimo se, Vice.

– Vidimo se. Gospođo sestro Klara.

Nasmije mi se preko ramena i odlazi. Iza vrata se sudaram s prisluškujućom kozom od Sonje, koja mi objema rukama pljesne ramena i uzbuđeno zašišti:

– Bože, jebaćeš je! Jebaćeš švoru! Pa ja ne mogu virovat, jebemti mater milu, švoru ćeš jebat!

– Koji ti je, ludo?

– Oćeš. Osjećam.

Skidam njene oduševljene kandže od prstiju s ramena i jedva je zaobilazim dok idem prema skeli. Uzbuđenija je od mene. Trčkara. Ne staje pričati od uzbuđenja.

Narednih tjedana srećem Klaru jutrom. Razgovaramo svaki put. Na svjetlu primjećujem da je počela nositi crvenkasti balzam za usne, i – kad pomislim da je radi mene – osjetim se nekako kao šupak. Ne znam ni sam zašto. Pričamo kratko, i nekim se čudom uspijevamo dotaknuti svih tema na svijetu: pametna je, humor joj je nevjerojatno satiričan (taman po mom guštu) i oči joj se nekako preslatko stisnu kad se smije. Smije se često jer se često glupiram.

– Javlja sam vam se pet dana kad sam tek doša, pobogu, niste skontali da sam živ.

– Jesam.

– Niste.

– Kako ste zveknuli glavom o skelu, teško da bi vas itko mogao ne primijetiti. A i motate se po dvadeset minuta svaki put kad idete po kavu. – kaže, posprdno me odmjeravajući.

Prihvaćam šalu i rugam se sebi, ali srce mi je u grlu kad shvatim da me primijetila odmah. Pravila se da me ne vidi. U tom mi detalju Klara izlazi iz kategorije časne sestre, u kojoj je ionako stajala samo vrhovima svojih crnih balerinki (čudan izbor obuće za časnu), i ulazi u kategoriju žene. Nisam siguran što da napravim s tom spoznajom. Pogledam je, a ona se smete, pozdravi me i ode bez osvrtnja.

Kreten sam.

Sutra se drži nekako službeno. Usprkos tome, razgovaramo, i saznajem više o njoj nego ikad: zaredila se s 28, diplomirala je francusku književnost, iz malog je sela kraj Vinkovaca. Voli se kupati, ali joj je teško naći osamljene plaže.

– Zašto?

– Osamljene?

– Da. Mislin, možete se kupat di očete.

– Mogu. Ali ne želim.

– Zašto?

Promatra me dugo, iskosa, kao da odlučuje hoće li odgovoriti. Napokon odgovara:

– Nije mi ugodno biti polugola ni pred sestrama, a kamoli pred neznancima.

Nastojim da mi se na licu ne vidi da zamišljam kako bi izgledala u kostimu. Ili gola. Ne gledam je uopće. Želim znati kakva je gola. Građena je kao pješčani sat, čak joj se i u habitu vidi.

– Pa onda nađete lipo neku osamljenu.

– Da.

– Ponesete malo paštete, poma, šta, boli vas briga za ekipu kad ima paštete i poma, jel tako?

Nasmiješeni šutimo neko vrijeme. Pušim. Gleda mi cigaretu.

– Ja sam prestala odavno. To mi je bio jedini porok.

– A droge i rokenrol?

– Smijete reći „seks“ ispred mene.

– Celibat, droge i rokenrol?

– Celibat, e-cigarete i kršćanski rap.

Nije mi više neugodno šutjeti kraj nje. Miriše na nešto toplo, ženstveno; hvatam sebe u glupom pitanju smiju li časne nositi parfem. Valjda smiju.

Sutra je nema, a prekosutra pričamo duže nego ikad. Promatra me tako izravno da osjećam trnce. Govori tiše.

– Nekad mi se čini da sam otišla u ovo iz krivih razloga.

– Zašto?

– Toliko stvari ima koje mi fale.

– Duvan?

Pauza. Kad se okrene prema meni, u očima joj je nešto mutno, nedorečeno, opasno: za trenutak kao da stojim na buri na krovu katedrale i gledam u kameni pod metrima udaljen od vlastite krhke lubanje.

– Zamotaj mi cigaretu, molim te.

U tom nenajavljenom „te“ odjednom je težina na koju nisam spreman. Polako motam cigaretu, bura raznosi mrvice uokolo, Klarin habit lijepi se za bedra i ocrtava ih sasvim jasno, i ona svojim rukama zakloni hrpicu duhana na papiriću. Ruke mi se tresu. Motam, i ne znam koji mi je kurac. Ona miriše. Sve se rasipa na sve strane. Ona me prvo promatra, pa mi pridržava ruke, nekako uspijevam zamotati tu jebenu prokletu cigaretu, Klarine su oči pune sitnih pjega kao i koža, jesu li plave ili zelene, kosa joj je plava, samo malo viri, ali plava je i gusta, gleda mi usne dok ližem rub papirića i točno taj dio cigarete, znam da to ne radi slučajno, poliče i ona prije nego joj pripalim. Kad progovori, u glasu joj je isto ono što joj je bilo u očima.

– Što sam ti bliže, to me manje gledaš.

– Nisam... Oprosti.

– Zašto mi se ispričavaš, Vice?

– Ne znam ni sam.

– Onda ti je oprošteno.

Nakon nekoliko dimova, pruža mi cigaretu. Prsti nam se dodirnu. Stojim pred katedralom i razmišljam o tome kako u tisućama orgazama koje sam imao, desecima žena koje su me uživale i koje sam uživao, njihovim sabranim sokovima, svim mokrim snovima koje sam ikad imao, nije bilo ovoliko seksa kao u ovoj polizanoj cigareti koju upravo stavljam u usta.

Više ne govorimo. Nakon pet dimova, vraćam joj je. Nakon još pet, ona je vraća meni. To radimo do kraja, i ona je ugasi na pragu katedrale. Uzmem joj opušak iz ruke. Na odlasku se naglo okrene i zagrlji me ispreplevši prste iza mog vrata. Usne su joj pritisnute uz moju čeljust i čujem kako diše. Ta je gesta toliko topla, toliko ženska, toliko neočekivana, da se jedva odvažim uzvratiti zagrljaj. Uzvratim svom snagom. Bura nosi njen habit između mojih raširenih koljena. Sonja nas ugleda izlazeći i bez izraza se povuče. Kad Klara ode žurno, krijući rukom oči, vraćam se u crkvu živčano mrveći opušak. Očekujem od Sonje prostu šalu, pjesmicu, drkanje zračnog kurca kakvima me častila prethodnih dana. Želim da dokaže da ovo nije ozbiljno. Ona šuti. Umjesto prostota dobivam nužne prosto proširene rečenice.

Tu se večer uništimo alkoholom, Sonja i ja. Upropastimo se do te mjere, šuteći, da nismo u stanju držati glave uspravno. Kad napokon progovori, nema traga zajebanciji.

– Koji je tebi jebeni kurac? Jel znaš ti s čime se zajebavaš?

– Daj, odjebi.

– Ne, odjebi ti! Tjednima gledam kako lovaš švoru.

– Klaru.

– Jebote Klara! Koju ti njoj gospu imaš ime znat? Koji je ono kurac danas bija?

– Ništa.

– Nemoj ti meni ništa, pička ti materina, nisam glupa.

– Ništa, jebote.

– Ništa, jel?

– Ništa.

– Šta ste radili?

– Zapalili duvan.

– Pička ti materina glupa.

– Šta tebe boli kurac?

– Pa ono, ne znam, eto, švora se zaljubila u tebe i ne mislin da ti je to pametno.

– Ti si ta koja je srala o porno švori. Danima.

– Zajebavala sam se, Vice, jebote!

– Pa ono, smiri se, ne mislim je jebat.

– Ne igraj se s njom.

– Tko se igra?

– Ti. Igraš se od dosade. Igraš se jer možeš. Ne vidiš kako te gleda.

– Klara?

– Ne pravi se debil, jebote. Ona. Gleda te kako žene gledaju muškarce u koje su zaljubljene. Nekidan te uvatim kako joj daješ guc svoje kave, pa jesi ti normalan? Ližeš duvane ispred njene face, Vice, žena je švora, igraš se s njom.

– Od duvana i guca kave praviš dramu. Nadan se da čuješ sebe samu. Zvučiš psihotično.

– Mrš u kurac.

– Jebi se.

Bijesno šutimo. Na odlasku baci šaku novčanica na stol i krupno opsuje.

Sutrašnju neradnu nedjelju prespavam mamuran.

Sonja se ne javlja cijeli dan. Ne javljam se ni ja.

Kad je vidim u ponedjeljak pred katedralom, Sonja je blijeda i uspravna poput svijeće. Usne su joj kruta crta. Kava u ruci joj se trese. Zaboravljam svađu, žurim do nje, stavljam joj ruku na rame. Kad nam se pogledi sretnu, znam što će mi reći. Želim da mi ne kaže. Želim teroristički napad, bombaša, krađu, kamen koji je pao i ubio par Japanaca, bilo što drugo što

će mi reći zašto je iza nje, pred katedralom, pet policajaca u uniformi i dvoje kojima se naziru obrisi službenih pištolja. Sonja govori tiho.

– Slušaj me dobro. Ne reagiraj napadno. Bacila se sa gornje skele.

Za trenutak sve staje. Krče voki-tokiji na ramenima uniformi. Napeta bijela traka s modrim slovima vibrira na vjetru.

Sonja neprimjetno, okrenuta policiji leđima, stavlja presavijen papir u moj džep.

– Ovo sam našla na skeli jutros i nisam rekla. I nećeš ni ti. Jer nije generalno oprostajno pismo. Za tebe je. Nisam ni vidila da ona leži dok nisam vidila ovo.

Potom me bijesno pogleda, i znam da se više, kad posao završi, nećemo vidjeti. Procijedi ono što govori tonom kojim mi se u životu obratio jedino pokojni otac kad sam ga protiv njegove volje stavio u dom, i taj me ton zaboli dublje i jače od riječi.

– Govno jedno jebeno odvratno.

Okreće se i odlazi. Traka treperi. Pismo u mom džepu, kunem se, teži kao da je olovno. Nosim ga u džepu dva dana i ne smijem ga pročitati. Ne mogu. Sve iz Sonjinih očiju postat će istina ako ga pogledam.

To jutro ulazim u katedralu nakon druge neprospavane noći, pravo do oltara, i vadim iz džepa presavijeno pismo. Prinosim ga svijeći. Prvo se zacrni, a potom naglo plane. Opeče mi prste koje je Klara zaklonila svojima prije samo četiri dana.

Ne gledajući komadiće papira koji tinjaju na mramornom podu, odlazim brzo kao što sam i došao. Brišući crne prste o prsa košulje kao da su krvavi, osjećam svoje kosti. Nisam joj ni kosu vidio, kažem sebi. Kako mogu biti kriv ako joj nisam ni kosu vidio?

Dragi

	jedini put	nikad više
	sumnja da ovaj život	
nedostižno		Ljubav je
put	tebe.	sve što jesam.
	Ako ne vjerujem u Boga, ništa sam.	
davno	osjetim	
umrem.		
možda je		
prvo ljubavno i zadnje u		

Klara